

Udskriftsdato: 22. december 2025

FOU nr 1983.221 (Gældende)

Tilbagekaldelse af bevilget personligt tillæg

Ministerium: Folketinget

Tilbagekaldelse af bevilget personligt tillæg

Fundet, at et socialt udvalg ikke havde været berettiget til at tilbagekalde et bevilget personligt tillæg (varmehjælp) til en folkepensionist. Grunden til, at udvalget ønskede at tilbagekalde bevillingen, var, at det efterfølgende blev konstateret, at folkepensionisten ikke opfyldte kommunens almindelige regler for tildeling af varmehjælp. Folkepensionisten havde ikke været skyld i vildfarelsen.

Henstillet til amsankenævnet for Ribe amt at undergive sagen en fornyet behandling.

(J. nr. 1983-316-050)

A klagede over, at amsankenævnet for Ribe amt havde tiltrådt et afslag fra det sociale udvalg i Vejen kommune på en ansøgning fra A om personligt tillæg i form af tilskud til varmeudgifter.

Det fremgik af de foreliggende oplysninger, at A, der var folkepensionist, i september 1982 indgav ansøgning til social- og sundhedsforvaltningen i Vejen kommune om et personligt tillæg til betaling af varmeudgifter.

I skrivelse af 28. september 1982 til A anførte det sociale udvalg i Vejen kommune følgende:

»Under henvisning til Deres ansøgning om tilskud til varme kan man herved meddele, at De er bevilget kr. 203,00 pr. måned i tiden 1. oktober 1982 til 30. september 1983.

Første udbetaling vil finde sted pr. 1. november 1982, hvor der vil blive udbetalt for oktober og november måned.

...«

I skrivelse af 19. oktober 1982 til A anførte det sociale udvalg bl.a. følgende:

«Efter en nøjere gennemgang har man konstateret, at De alligevel ikke opfylder betingelserne for tildeling af varmetilskud efter de administrative regler. Årsagen er, at De ikke får udbetalt fuldt pensionstillæg.

Man skal derfor opfordre Dem til at kontakte en socialrådgiver for på baggrund af en økonomisk vurdering at finde frem til om De opfylder disse betingelser.»

I overensstemmelse hermed rettede A henvendelse til social- og sundhedsforvaltningen den 21. oktober 1982.

I skrivelse af 29. oktober 1982 meddelte det sociale udvalg i Vejen kommune A, at udvalget havde besluttet at afslå hans ansøgning om et personligt tillæg.

A klagede over denne afgørelse til amsankenævnet for Ribe amt. I en udtalelse til amsankenævnet oplyste det sociale udvalg i Vejen kommune, at årsagen til, at udvalget havde afslået personligt tillæg til A, var, at A på grund af sin ægtefælles arbejdsindtægt ikke fik udbetalt fuldt pensionstillæg.

Amsankenævnet tiltrådte det sociale udvalgs afgørelse under henvisning til, at A's forhold ikke skønnes ganske særligt vanskelige. Der var imidlertid ikke enighed i nævnet om afgørelsen. Et medlem fandt således, at det sociale udvalg ikke havde været berettiget til at tilbagekalde afgørelsen i skrivelsen af 28. september 1982.

I en udtalelse i anledning af klagen til mig anførte formanden for amsankenævnet bl.a. følgende:

»...

Ifølge § 13 i lov om folkepension kan det sociale udvalg yde et personligt tillæg til folkepensionister, hvis forhold er ganske særligt vanskelige.

For så vidt angår varmeudgifter administreres denne bestemmelse i Vejen kommune på den måde, at der til folkepensionister, der oppebærer fuldt pensionstillæg, »administrativt« kan ydes et tilskud til nedbringelse af varmeudgifter efter nærmere af socialudvalget fastsatte regler.

I september 1982 ansøgte klageren om tilskud til sine varmeudgifter, og i skrivelse af 28. september 1982 bevilgede Vejen kommune den pågældende tilskud til varmeudgifter med 203 kr. pr. måned for tiden 1. oktober 1982 til 30. september 1983. Det blev i skrivelsen angivet, at første udbetaling (for oktober og november måned 1982) ville finde sted pr. 1. november 1982.

I skrivelse af 19. oktober 1982 tilbagekaldte kommunen bevillingen, idet kommunen angav, at man efter en nøjere gennemgang af sagen havde konstateret, at klageren alligevel ikke opfyldte betingelserne for at opnå varmetilskud efter de »administrative regler«. Årsagen til tilbagekaldelsen var, at kommunen havde konstateret, at klageren ikke oppebar fuldt pensionstillæg på grund af, at hans hustru havde en lønindtægt for 5 timers dagligt arbejde samt supplerende arbejdsløshedsunderstøttelse.

Ved amtsankenævnets behandling af sagen ... var der i nævnet enighed om, at klagerens økonomiske forhold var således, at han ikke burde tilkomme et særligt tillæg til sine varmeudgifter, idet hans forhold henset til hustruindtægten ikke kunne karakteriseres som ganske særligt vanskelige.

På denne baggrund og fordi de bevilgede varmeydelser ikke var udbetalt og ej heller kunne karakteriseres som »forfaldne«, fandt nævnets flertal at Vejen kommune havde været berettiget til at tilbagekalde bevillingen som sket i skrivelsen af 19. oktober 1982. Nævnet stadfæstede således Vejen kommunes afslag på varmemhjælp.

Et medlem af nævnet fandt, at kommunen måtte være forpligtet til at vedstå den i skrivelse af 28. september 1982 givne bevilling til varmeudgifter. Dette medlem lagde vægt på, at der er tale om en i henhold til folkepensionslovens § 13 skønsmæssig afgørelse af begunstigende karakter, at afgørelsen beroede på en faktisk vildfarelse, som ikke kan tilskrives, at klageren har afgivet forkerte oplysninger eller fortiet oplysninger i forbindelse med sagens behandling, samt at bevillingen af 28. september 1982 er givet for et bestemt tidsrum uden oplysning om, hvilke forudsætninger, der ligger til grund for bevillingen og uden forbehold om, at afgørelsen kunne ændres, f.eks. på grund af forandrede økonomiske forhold hos klageren.«

Jeg udtalte herefter følgende i en skrivelse til A:

»Efter § 13, stk. 1, i loven om folkepension, lovebekendtgørelse nr. 417 af 13. juli 1982, kan det sociale udvalg yde personlige tillæg til pensionister, hvis forhold er ganske særlig vanskelige.

Afgørelsen af, hvorvidt en pensionists forhold er »ganske særlig vanskelige«, beror principielt på en skønsmæssigt præget vurdering. Jeg må imidlertid forstå, at man i Vejen kommune (på tidspunktet for de trufne afgørelser) administrerede bestemmelsen således, at folkepensionister, der oppebar fuldt pensionstillæg, for så vidt ansås for at opfylde denne betingelse. I disse tilfælde var forvaltningen bemyndiget til uden forelæggelse for det sociale udvalg efter visse nærmere (interne) retningslinjer at imødekomme sådanne personers ansøgning om personligt tillæg som tilskud med henblik på nedbringelse af varmeudgifter.

Det var på denne baggrund, at der oprindeligt i skrivelsen af 28. september 1982 bevilgedes Dem tilskud til varme med 203 kr. om måneden. Og begrundelsen for, at denne bevilling blev tilbagekaldt, var, at man efterfølgende konstaterede, at De ikke oppebar fuldt pensionstillæg, og at sagen derfor skulle have været undergivet en mere individuel vurdering og forelagt det sociale udvalg til afgørelse, jfr. skrivelserne af 19. og 29. oktober 1982.

Som anført ovenfor, er jeg ikke bekendt med Deres oprindelige ansøgning om varmetilskud. Således som sagen foreligger for mig, må jeg imidlertid lægge til grund, at De ved den lejlighed (formentlig i september måned 1982) fremkom med alle de oplysninger, De blev bedt om, og at det derfor ikke

kan bebrejdes Dem, at forvaltningen ikke allerede da blev opmærksom på, at De ikke oppebar fuldt pensionisttillæg. Jeg må endvidere lægge til grund, at De ikke havde noget nærmere kendskab til de retningslinjer, der fulgtes ved bevilling af tilskud til varme, og at De derfor ikke vidste eller burde have indset, at den oprindelige bevillingsskrivelse af 28. september 1982 beroede på, at forvaltningen fejlagtigt gik ud fra, at De oppebar fuldt pensionisttillæg. Jeg bemærker herved, *dels* at det ikke af den nævnte skrivelse fremgik, hvad der var grundlaget for den meddelte bevilling, *dels* at det af forvaltningens journal fremgår, at De året før ligeledes i september måned havde søgt om hjælp efter bistandsloven til betaling af en efterregning for varme samt om almindeligt varmetilskud for det kommende år. De fik ved den lejlighed bevilget hjælp til dækning af efterregningen, men blev for så vidt angår spørgsmålet om løbende varmetilskud henvist til at indgive ansøgning herom, når De i marts måned 1982 fik folkepension.

Hvis en pensionist har undladt at give forvaltningen oplysninger om ændringer i sine personlige og økonomiske forhold eller i øvrigt mod bedre vidende uberettiget har oppebåret pension, skal den pågældende efter folkepensionslovens § 25 tilbagebetale det beløb, der er oppebåret med urette. Herudover indeholder loven ikke regler om adgangen for en myndighed til (helt eller delvis) at tilbagekalde et tidligere meddelt tilsagn om ydelser med henvisning til, at den oprindelige afgørelse er truffet på et urigtigt grundlag. Dette spørgsmål må derfor bedømmes efter forvaltningsrettens almindelige regler om tilbagekaldelse af forvaltningsakter.

Efter disse regler kan en forvaltningsmyndighed ikke tilbagekalde en begunstigende afgørelse, der har beroet på en skønsmæssig vurdering, blot med henvisning til, at afgørelsen er truffet på et urigtigt faktisk grundlag, og at afgørelsen ikke ville være blevet truffet (eller i hvert fald ikke ville have fået samme indhold), hvis man havde været klar over det rette forhold. Baggrunden herfor er, at det påhviler vedkommende forvaltningsmyndighed at drage omsorg for at tilvejebringe de oplysninger, der er fornødne for at træffe afgørelse i foreliggende sager. Hvis det senere viser sig, at de faktiske forudsætninger, hvorpå den trufne afgørelse byggede, var urigtige, men ansøgeren ikke har været skyld i eller i øvrigt har forårsaget myndighedens vildfarelse, må risikoen for det passede derfor som regel placeres hos det offentlige, medmindre afgørelsen for en efterfølgende vurdering ligefrem må anses for at falde uden for de rammer for skønsudøvelsen, loven sætter, eller væsentlige offentligretlige hensyn kan begrunde tilbagekaldelsen.

Under henvisning til det anførte, må jeg på det grundlag, der foreligger for mig, være enig med det medlem af amsankenævnet, der gav udtryk for, at det sociale udvalg ikke var berettiget til at tilbagekalde bevillingen i skrivelsen af 28. september 1982, og jeg kan i den forbindelse også tilslutte mig den uddybende begrundelse for dette medlems dissens, der er meddelt i ankenævnets skrivelse ... til mig.

Jeg har gjort amsankenævnet bekendt med min opfattelse, og jeg har henstillet til ankenævnet at undergive sagen en fornyet overvejelse og derefter meddele Dem en ny afgørelse.

...«

Amsankenævnet for Ribe amt genoptog sagens behandling og traf afgørelse om at pålægge det sociale udvalg i Vejen kommune at yde A personligt tillæg til betaling af varmeudgifter med 203 kr. pr. måned i tiden fra den 1. oktober 1982 til den 30. september 1983. Nævnet havde »lagt til grund, at der er tale om en begunstigende forvaltningsakt, som ikke kan tilbagekaldes med henvisning til, at afgørelsen er truffet på et urigtigt faktisk grundlag, idet (A) ikke havde undladt at give oplysninger, hvorfor risikoen for udbetaling af personligt tillæg på urigtigt grundlag som hovedregel må placeres hos det sociale udvalg i Vejen kommune«.

Jeg meddelte amsankenævnet, at jeg havde taget det oplyste til efterretning.